

TỔ CHỨC TỐT CÔNG TÁC SÁNG KIẾN NHẪM ĐẠT HIỆU QUẢ KINH TẾ CAO ⁽¹⁾

LÊ KHẮC

.... Trước mắt, nhiệm vụ khôi phục và phát triển kinh tế đang đặt ra những vấn đề rất lớn đòi hỏi phải vượt qua nhiều khó khăn, từng ngành từng cơ sở đều phải ra sức thực hiện cải tiến, hợp lý hóa, phát huy đến cao độ trí sáng tạo của quần chúng nhằm tận dụng đến mức tối đa mọi khả năng tiềm tàng về sức người, sức của để phục vụ hoàn thành kế hoạch. Trong tình hình đó những kinh nghiệm mà các đơn vị đã nêu lên là rất đáng quý, chúng ta cần tổng kết và áp dụng một cách sáng tạo.

Kinh nghiệm đầu tiên cần khẳng định là bằng con đường vận động, tổ chức quần chúng phát huy sáng kiến, chúng ta có thể đạt được hiệu quả lớn trong sản xuất, công tác. Thực tế đã có những đơn vị hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước, trong đó 70—80% là nhờ hoạt động phát huy sáng kiến. Hoạt động này không chỉ phát huy tác dụng trong khu vực sản xuất ra của cải vật chất mà đã lan ra cả các ngành: giao thông vận tải, thương nghiệp, i tế, văn hóa và ngay cả trong công tác quản lý, chỉ đạo. Hiệu quả của các sáng kiến thể hiện ở nhiều mặt: tăng năng suất, nâng cao chất lượng, tiết kiệm vật tư nguyên liệu, làm ra những sản phẩm mới, bảo đảm an toàn sản xuất và an toàn lao động, khắc phục khó khăn, v.v... Đã có nhiều sáng kiến nảy nở trong các hoạt động phục vụ sản xuất, phục vụ đời sống và thông qua các hoạt động này mà làm lợi cho sản xuất. Ở nhiều đơn vị qua việc vận động tổ chức phát huy sáng kiến, nhiều khó khăn

trở ngại dần dần được giải quyết, lãnh đạo và quần chúng đoàn kết nhất trí hơn, phong trào thi đua được đẩy mạnh và mang nội dung kinh tế kỹ thuật cụ thể, tinh thần dám nghĩ, dám làm, tác phong làm việc khoa học và thiết thực dần dần được bồi dưỡng. Đó không chỉ là những thành tích cụ thể mà còn là những kinh nghiệm quý mà chúng ta cần triệt để khai thác.

Kinh nghiệm đó cho phép chúng ta rút ra một kết luận quan trọng là nhiệm vụ càng nặng nề, điều kiện càng khó khăn, các đơn vị càng cần đẩy mạnh phát huy sáng kiến. Thực tế cho thấy ở mọi ngành, mọi cơ sở trong mọi tình huống hoạt động phát huy sáng kiến vẫn được duy trì, và hơn nữa, vẫn có thể được đẩy mạnh. Điều cần thiết là phải làm tốt việc tổ chức, chỉ đạo và quản lý để đạt hiệu quả cao. Trong hoạt động này vấn đề hiệu quả phải được hết sức coi trọng, đặc biệt là hiệu quả kinh tế. Tất cả các hình thức đẩy mạnh phát huy sáng kiến, làm cho hoạt động này trở nên sôi nổi, sâu rộng, các biện pháp quản lý sáng kiến một cách có nền nếp, v.v... đều rất cần thiết và là những tiêu chuẩn để đánh giá công tác sáng kiến của một đơn vị. Nhưng phải coi hiệu quả là tiêu chuẩn chính, là chỉ tiêu quan trọng nhất. Vì không những hiệu quả là mục

(1) Trích bài phát biểu tổng kết của đồng chí Lê Khắc tại hội nghị về việc tăng cường công tác sáng kiến trong một số xí nghiệp, cơ quan thuộc Bộ, Tổng cục, họp ngày 8—9-1-1974.

đích cuối cùng mà việc đạt được và làm rõ được hiệu quả còn là một nhân tố động viên mọi người tham gia hoạt động này.

Về mặt này hội nghị đã nêu lên nhiều kinh nghiệm phong phú. Chúng ta nói hoạt động phát huy sáng kiến có thể và cần được tiến hành trong mọi lĩnh vực thì ngay trong lĩnh vực tổ chức và chỉ đạo hoạt động này cũng đã có (và sắp đến cần có nhiều hơn nữa) những sáng kiến thiết thực.

Một vấn đề lớn trong thời gian trước mắt là thu hút đông đảo công nhân, cán bộ kỹ thuật, cán bộ quản lý tham gia phát huy sáng kiến. Nhằm mục đích này, những hình thức như hội nghị chuyên đề tổng kết và phát động phong trào, câu lạc bộ kỹ thuật, tổ nhóm hỗ trợ sáng kiến, tổ chức hiến kế, v.v... đều là những hình thức tốt, cần được nghiên cứu và áp dụng. Song điều quan trọng là phải chú ý đến thực chất của việc làm, làm sao để mỗi hình thức được tiến hành đều là một bước thiết thực nâng cao nhận thức của mọi người, là một cái mốc đánh dấu sự chuyển biến của lãnh đạo và các bộ môn quản lý, chỉ đạo trong đơn vị thể hiện ở chỗ đề xuất được các biện pháp tổ chức cụ thể và ở quyết tâm thực hiện những biện pháp đó. Điều này sẽ củng cố lòng tin của quần chúng vào kết quả mà hoạt động này sẽ đem lại cho Nhà nước cũng như cho mỗi người tham gia, và đó chính là cách động viên tốt nhất.

Để giải quyết hàng loạt vấn đề trong sản xuất, phục vụ sản xuất và đời sống, chúng ta cần có rất nhiều sáng kiến, bất cứ sáng kiến nào, dù lớn hay nhỏ, đều đáng khuyến khích. Chính những sáng kiến nhỏ, vừa với trình độ suy nghĩ và thực hiện của tất cả mọi người lại có thể nảy nở rất nhiều và cộng lại sẽ là một hiệu quả đáng kể như tham tuận của nhiều đồng chí đã nêu. Tuy nhiên phải hết sức nâng cao chất lượng của các sáng kiến, làm nảy nở nhiều sáng kiến lớn, nhiều sáng kiến có tác dụng giải quyết những vấn đề lớn của sản xuất. Muốn vậy phải có biện pháp nâng cao trình độ văn hóa, kỹ thuật của mọi người, cung cấp cho cán bộ, công nhân các sách báo tài liệu kỹ thuật cần thiết, tiến hành công tác thông tin khoa học kỹ thuật, thông tin sáng kiến, đồng thời chú trọng việc tổ chức phát huy sáng kiến tập thể, tập hợp trí tuệ của nhiều người vào việc giải quyết một đề tài lớn có ý nghĩa then chốt trong từng thời gian. Mặt khác có thể tổ chức nhiều người, nhiều tập thể cùng phát huy những sáng kiến cụ thể khác nhau nhưng nội dung có liên quan với

nhau, có tác dụng phối hợp đồng bộ với nhau để đạt hiệu quả lớn...

...Cần làm cho việc cải tiến kỹ thuật, hợp lý hóa sản xuất trở thành một hoạt động có chương trình, có kế hoạch, tránh tình trạng phát huy sáng kiến một cách lẻ tẻ, rời rạc. Như vậy, mỗi đơn vị phải nắm vững yêu cầu phát triển sản xuất và khả năng tiềm tàng về sức người, sức của của mình, xác định được những phương hướng và đề tài cải tiến, có phân biệt trước, sau, chính, phụ và tổ chức thực hiện nghiêm túc. Trong việc này, như nhiều đồng chí đã nêu, cần có 1 chỉ tiêu công liên tục, nhìn xa trông rộng và cách đặt vấn đề thiết thực. Cần làm cho mọi người nhận thức rằng không một cơ cấu máy móc, một phương pháp sản xuất hay lề lối làm việc nào là không thể cải tiến, làm cho hợp lý hơn nữa. Hiện tại trình độ kỹ thuật và tổ chức sản xuất của ta còn rất thấp. Nếu để vừa lòng với những chỉ tiêu thấp thì không thể có nhiều sáng kiến. Kinh nghiệm chứng tỏ nếu trong một đơn vị, mọi người đều thấy cần đạt yêu cầu cao hơn, thấy khả năng có thể làm tốt hơn và tha thiết làm tốt hơn thì sáng kiến nhất định sẽ dồi dào.

Ngoài biện pháp giáo dục tư tưởng, động viên tinh thần, nhiều đại biểu đã nêu vấn đề khuyến khích vật chất. Vấn đề này cần được quan tâm nhiều hơn để làm tốt hơn. Phải coi việc thưởng thích đáng cho những người phát huy và áp dụng sáng kiến, điều chỉnh định mức, lương sản phẩm hợp lý sau khi có sáng kiến v.v... là một biện pháp quan trọng để huy động quần chúng, và hơn nữa là một nghĩa vụ của cơ quan, xí nghiệp, đối với quyền lợi chính đáng của những người đã có cống hiến cho xã hội.

Đi kèm với việc động viên, khuyến khích, xác định nhiệm vụ, chương trình hành động, cần gọi ý cả hướng nghiên cứu cho quần chúng. Trong thực tế có rất nhiều cách tiếp cận một mục tiêu xác định: có cách tiếp cận mục tiêu từ phía « chính diện », cũng có cách làm ngược lại—tiếp cận mục tiêu theo những « con đường vòng ». Chẳng hạn, đề tài năng suất có thể cải tiến công cụ, cải tiến tổ chức lao động ngay trong khi làm việc, cũng có thể tổ chức nghỉ ngơi hợp lý, chăm sóc sức khỏe công nhân tốt hơn để đạt cùng hiệu quả.

...Làm tốt việc tổ chức, chỉ đạo phát huy sáng kiến phải đi đôi với việc chấn chỉnh, tăng cường quản lý sáng kiến từ khâu đăng ký, giúp đỡ, xác minh, phổ biến, áp dụng và khen thưởng, v.v... Về mặt này các thông tư, điều

(Xem tiếp trang 12)

đã có rồi nó chỉ có tác dụng gián tiếp cho người khác. Ở ta làm thế nào bắt buộc những sáng kiến chính phải nở ra theo ý muốn của mình, đó là những vấn đề mà câu lạc bộ kĩ thuật phải tìm cách trả lời.

Chúng tôi thấy thực tế trong nhà máy số cán bộ kĩ thuật có nhiều khả năng, nhiều nhiệt tình muốn cống hiến, muốn cải tiến nhưng không biết cải tiến chỗ nào, cải tiến cái gì. Cải tiến lớn thì không đủ sức, không phù hợp với hoàn cảnh xí nghiệp, cải tiến nhỏ thì không biết khâu nào cần, bởi vì anh em không trực tiếp sản xuất.

Ngược lại anh em công nhân trình độ thấp nhưng vì trực tiếp sản xuất, hằng ngày hằng giờ nhìn thấy rất nhiều khe hở, nhiều cái bất hợp lí về công nghệ, về thiết bị, về nguyên liệu, về an toàn lao động v.v... Vậy vấn đề ở đây là làm thế nào kết hợp được hai khả năng này thì tự nhiên sáng kiến sẽ nở rộ.

Muốn vậy chúng tôi triệu tập một cuộc họp câu lạc bộ nhưng thành phần chủ yếu là công nhân sản xuất, tổ trưởng sản xuất và cán bộ

phân xưởng. Cuộc họp này là cuộc phát hiện khe hở, ai thấy chỗ nào bất hợp lí thì cứ nói, nói một vấn đề coi như một đề tài, nói hai vấn đề coi như hai đề tài v.v... Nếu có thể nói luôn hướng giải quyết của mình càng tốt. Thường trực sáng kiến sẽ ghi hết tất cả các nội dung và tên người phát hiện các khe hở, sau này khi vấn đề đã được thực hiện hội đồng sẽ xét mức độ đóng góp mà đánh giá công lao của người phát hiện. Tiếp theo đó là một cuộc họp câu lạc bộ thành phần gồm các cán bộ khoa học kĩ thuật, thường trực sáng kiến đưa những vấn đề đã ghi được đề cho mọi người suy nghĩ. Ai giải quyết được đề tài nào thì xung phong nhận đề tài đó và cần những phương tiện gì, cộng tác với ai, câu lạc bộ sẽ giúp đỡ.

Hình thức này áp dụng thường xuyên có tác dụng rất tốt, xóa bỏ tư tưởng dấu sáng kiến, nghi ngờ cán bộ kĩ thuật.

Trên đây là những kinh nghiệm mà chúng tôi đã thu được trong phong trào phát huy sáng kiến ở nhà máy ắc qui Hải-phòng.

TỔ CHỨC TỐT CÔNG TÁC...

(Tiếp theo trang 2)

lệ của Nhà nước đã qui định khá chi tiết. Từng ngành, từng cơ sở có thể và căn cứ vào đặc điểm của mình mà có những qui định cụ thể về biện pháp thi hành cho thích hợp. Nhưng phải bảo đảm chấp hành đúng các qui định chung của Nhà nước, phải nêu cao ý thức *thi hành pháp chế* trong công tác này. Hoạt động phát huy sáng kiến càng sâu rộng, công tác sáng kiến càng triển khai ra nhiều mặt thì việc thi hành pháp chế càng phải được coi trọng và tổ chức tốt, phải tăng cường kiểm tra, đôn đốc và uốn nắn kịp thời.

Trên ý thức cũng như trong thực tiễn, công tác sáng kiến phải được coi là một *nhiệm vụ*, một phần không thể tách rời của công tác quản lí sản xuất, quản lí kĩ thuật. Việc tăng cường công tác sáng kiến phải được làm thường xuyên, phù hợp với yêu cầu của các bước *cải tiến quản lí*, và hơn nữa, hoạt động phát huy sáng kiến cũng phải phục vụ thiết thực công tác cải tiến quản lí. Tuy nhiên đây là một công tác mà nội dung và phương pháp nghiệp vụ có những nét đặc thù nhất định. Hiện tại, chúng ta chưa có nhiều kinh nghiệm, chưa xây dựng được một nền nếp ổn định nên

càng cần được các ngành các cấp quan tâm mạnh mẽ. Công tác sáng kiến cũng là một công tác có tính chất tổng hợp. Cần có sự quan tâm chung, sự cố gắng phối hợp của nhiều ngành, nhiều bộ môn công tác có liên quan. Trước mắt cần tiến hành phân công, phân cấp, xác định rõ lẽ mối quan hệ, chế độ trách nhiệm và cả những thủ tục cụ thể trong công tác này ở từng đơn vị, từng cấp.

Phải đặc biệt chú trọng xây dựng một *mạng lưới cán bộ* đủ mạnh để giúp mỗi ngành mỗi cấp đề xuất những biện pháp đích đáng và tổ chức thực hiện.

Qua hội nghị, chúng ta cũng thấy rõ một điểm là muốn củng cố, tăng cường và đưa công tác này vào nền nếp thì phải có sự theo dõi, ghi chép, thống kê, *thường xuyên tổng kết* kinh nghiệm, đánh giá chỗ mạnh, chỗ yếu, ưu điểm, thiếu sót và kịp thời xác định biện pháp cần thiết.

Mong rằng những kinh nghiệm mà hội nghị đã rút ra được sẽ giúp chúng ta có thêm những biện pháp hiệu quả hơn và có quyết tâm đầy mạnh công tác này.